

Rijkswaterstaat Zeeland

Hoorzitting van dinsdag 27 mei 2014,
om 14.00 uur

Zaaknummer: RWS-2014/1541

PLEITNOTITIES

Namens:

1. DE VERENIGING VAN BEROEPSVISSERS 'DE GREVELINGEN'
2. DE HEER [REDACTED]
3. DE HEER [REDACTED]
4. FA. [REDACTED]
5. DE [REDACTED]
6. FA. [REDACTED]

Reclamanten

Gemachtigde: Mr [REDACTED]

Tegen:

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Verweerder

1. Cliënten hebben met het besluit een KIR-antwoord gekregen. KIR staat voor kluitje-in-het-riet. De Grevelingenvissers hebben forse schade geleden, de schadecommissie vindt dat ook, maar verweerder stuurt hen met een smoesje terug naar Bruinisse en Ouddorp.
2. U begrijpt dat de vissers het daar niet bij laten zitten. Daarom heb ik ook namens hen het bezwaarschrift ingediend. Wat de vissers betreft had dit bezwaarschrift trouwens meteen ook als beroepschrift doorgestuurd mogen worden aan de rechtbank.
3. Ik zal het standpunt van de vissers vanmiddag nog eens verwoorden. Ik beperk mij daarbij tot een samenvatting van de argumenten, ook al omdat geen verweerschrift is ingediend waarop ik dan vanmiddag had kunnen reageren.

Gronden

4. Het kluitje waarmee de vissers zijn afgescheept, is de stelling dat het causale verband ontbreekt. Volgens verweerder bestaat er geen oorzakelijke relatie tussen de openstelling van de Brouwersluis enerzijds en de teruglopende vangsten op schieraal anderzijds.
5. Dat standpunt is niet te begrijpen. Iedereen met een beetje verstand van paling weet dat de geslachtsrijpe aal in het najaar naar buiten trekt. Iedereen weet ook dat er in het Grevelingenmeer altijd goed paling is gevangen in die periode, toen de sluis nog dicht bleef. Wat is er dan onlogisch aan de conclusie dat bij het openstellen van de sluis de aal onbelemmerd de Noordzee opzwemt en dus de vangsten van de vissers zullen afnemen? Ik zou het niet weten. Toch denkt verweerder daar totaal anders over.

6. In het bezwaarschrift heb ik twee argumenten genoemd om dat klip-en-klare verband toch nog eens met objectieve redenen aan te tonen. Het eerste argument is van rekenkundige aard. De vraag is namelijk of de referentieperiode van vóór de openstelling van de sluis representatief is voor de vangsten van schieraal.
7. Dat is inderdaad zo. Uit deze periode van vijf jaren blijkt duidelijk dat de vangsten stijgen en zeker niet dalen. Het jaar 2004 is een uitzondering, maar dat jaar verandert niets aan het feit dat in de reeks van vijf jaar de vangsten trendmatig stijgen.
8. Het andere argument komt uit wetenschappelijke bron, de (concept)rapportage van dr. J. van der Meer van het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ). Uit zijn rapportage van november 2013 blijkt dat bij een geopende Brouwersluis de vangsten 63% lager zijn dan wanneer de sluis dicht is. Veel duidelijker kunnen cliënten het verband tussen dalende vangsten en een open sluis niet aantonen.
9. Los daarvan is het ook onbehoorlijk van verweerder vraagtekens te plaatsen bij het oorzakelijke verband tussen de openstelling van de sluis en de verminderde vangsten. Nota bene verweerder zelf heeft in het schadeveroorzakende besluit expliciet overwogen dat het opening- en sluitingsregiem van de sluis gericht is op de beroepsaalvisserij op het Grevelingenmeer. En het was nota bene ook diezelfde minister die daarbij nadrukkelijk overwoog dat het besluit tot schade zou kunnen lijden voor de vissers, die niet voor hun rekening zou moeten blijven. Ik verwijs haar de desbetreffende overwegingen op bladzijde 6 van het besluit van verweerder van 11 november 2004.

10. Daar komt nog bij dat verweerder zich ook in de hoger beroepsprocedure bij de Afdeling op de regeling voor nadeelcompensatie heeft beroepen. De Afdeling heeft mede om die reden het Waterbeheerplan in stand gelaten. Het is dan beslist onbetamelijk in het bestreden besluit te stellen dat er helemaal geen verband tussen openstelling en vangstdaling is en dus ook geen schade hoeft te worden vergoed. Kortom: het standpunt van verweerder steekt bij de vissers.
11. In het bestreden besluit noemt verweerder nog verschillende andere argumenten die zouden moeten rechtvaardigen dat de vissers geen nadeelcompensatie krijgen. Ik heb deze argumenten een voor een weerlegd. Ik zal ze daarom niet allemaal herhalen, maar ik noem nog een keer de belangrijkste.
12. Zo vindt verweerder de referentieperiode te kort. De referentieperiode bedraagt in dit geval vijf jaar. In het bezwaarschrift staat per abuis dat deze periode zeven jaar bedraagt. Dat is de totale periode die de commissie heeft beoordeeld, inclusief de twee schadejaren.
13. Hoelang een referentieperiode moet zijn, hangt af van de omstandigheden van het geval. Het gaat erom dat deze periode representatief is voor het bepalen van de geleden schade. Soms is zodoende een referentieperiode van twee jaar voldoende, dan weer is drie jaar toereikend en vaak genoeg accepteert de bestuursrechter een referentieperiode van vijf jaar.

Zie ABRS 18 mei 2011, nummer 20100111203/1/H2, Nadeelcompensatie Delft (twee jaar); Rechtbank Amsterdam 24 april 2013, LJN:CA2128, Nadeelcompensatie Noord-Zuidlijn Amsterdam (drie jaar); ABRS 22 mei 2013, LJN:CA0641, Nadeelcompensatie kustversterkingsplan zwakke schakel Noordwijk (vijf jaar).

Er is dan ook geen enkele reden in dit geval te twijfelen aan de representativiteit van een referentieperiode van vijf jaar.

14. Ik haal nog twee argumenten naar voren. Het eerste is de stelling dat het niet mogelijk is de schade per individuele visser vast te stellen, omdat maar één vergunning is verleend.
15. Dat argument valt niet te begrijpen, omdat het schadebedrag niet verandert op basis van een berekening waarbij de schade van alle vissers wordt opgeteld of waarbij de schade wordt bepaald op basis van de ene vergunning. Het argument laat trouwens goed zien dat verweerder blijkbaar niet meer weet waarom destijds voor de methodiek van één vergunning is gekozen. Dat is gebeurd op aandringen van verweerder zelf, om zo te voorkomen dat de ene visser een goede en de andere een slechtere locatie toebedeeld zou krijgen. Door met één enkele vergunning te werken, waarbij de vissers onderling de locaties volgens een roulatiesysteem verdeelden, werd dat probleem ondervangen.
16. Het tweede en laatste argument is de stelling dat de vangsten van aal elders in het Grevelingenmeer ten onrechte niet zijn meegeteld. Dat is feitelijk onjuist: de vangstgegevens zien op de totale hoeveelheid gevangen aal. Schieraal wordt in het Grevelingenmeer echter vrijwel alleen bij de Brouwersluis gevangen. De aal trekt namelijk via de geulen naar de sluis en verzamelt zich daar. Vissen in de geulen mag niet, omdat de geulen het hoofdvaarwater op het meer is. In de praktijk concentreert de visserij zich zodoende bij sluis.

Samengevat

17. Ik kom samengevat tot de conclusie dat het besluit van verweerder niet in stand kan blijven. De Grevelingenvissers lijden wel degelijk schade door het open zetten van de sluis. Dat snapt iedereen en het is onzinnig om dat met een beroep op de terugloop van de palingstand of met welk ander argument ook te ontkennen. Verweerder moet daarom alsnog over de brug komen en de vissers op een normale en fatsoenlijke manier compenseren, zoals het een overheidsorgaan dat rechtmatig een nadelig besluit heeft genomen betaamt.